

Το Τριανταφυλλάκι

*Για τον Ντάγκλας,
το γαλανομάτικο αγόρι μου*

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Οφείλω πολλά, πάρα πολλά στον Μάρτιν Φίντο, συγγραφέα των βιβλίων *Τα εγκλήματα, ο εντοπισμός και ο θάνατος του Τζακ του Αντεροβγάλτη* και *Οδηγός δολοφόνων του Λονδίνου*, για τη νυχτερινή ξενάγηση στα σοκάκια και τις φτωχογειτονιές όπου συνήθιζε να τριγυρίζει ο Τζακ, και για τις εγκυκλοπαιδικές γνώσεις που μου μετέδωσε για το ανατολικό Λονδίνο και τους κατοίκους του τη δεκαετία του 1880. Επίσης, οφείλω πολλά στον Σάμιουελ Χ. Γκ. Τουάινιγκ, διευθυντή της εταιρείας τσαγιών Twining's Tea, και τον Σιντ Μάμφορντ, πρώην υπεύθυνο για τις αγορές και τα χαρμάνια της ίδιας φίρμας, οι οποίοι μου εξήγησαν με απίστευτη προθυμία τα μυστήρια και τις ιεροτελεστίες του κόσμου του τσαγιού και μου έκαναν ένα πρακτικό μάθημα γευστιγνωσίας τσαγιού. Ευχαριστώ επίσης το προσωπικό του Μουσείου των Ντόκλαντς (παράρτημα του Μουσείου του Λονδίνου στις παλιές αποβάθρες και αποθήκες του Τάμεση), που μου έδωσε την άδεια να έχω πρόσβαση στη βιβλιοθήκη και τις συλλογές τους. Οι Λονδρέζοι Φρεντ Σέιτζ, πρώην εργολάβος φορτοεκφορτώσεων στον Τάμεση, και Κον ΜακΚάρθι, ελεγκτής εμπορευμάτων ποντοπόρων πλοίων, είχαν την ευγένεια να με συνοδέψουν σε πολλούς δρόμους των Ντόκλαντς, της δαιδαλώδους αυτής περιοχής που άλλοτε αποτελούσε το λιμάνι του Λονδίνου, και μου αφηγήθηκαν τις αναμνήσεις τους από τη ζωή και τη δουλειά στις όχθες του Τάμεση. Θεωρώ μεγάλη τιμή και προνόμιο το ότι κάθισαν και ήπιαν μαζί μου μπίρα από το βαρέλι στην παμπ Τάουν οφ Ράμσγκεϊτ.

Επίσης ευχαριστώ τον ατζέντη μου, όλους εκείνους που ασχολήθηκαν με το ιδιαίτερα πολυσέλιδο χειρόγραφό μου στον εκδοτικό μου οίκο και, βέβαια, την υπέροχη οικογένειά μου που πίστεψε σ' εμένα, με ενθάρρυνε και δεν έπαψε στιγμή να μου διηγείται παλιές ιστορίες.

Βαθιά στις ρίζες τους, όλα τα λουλούδια κρατάνε το φως.

Theodore Roethke

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Λονδίνο, Αύγουστος 1888

Η Πόλι Νίκολς, πόρνη του Χουαϊτσάπελ, πουλούσε και την ψυχή της στον διάβολο για το τζιν. Το τζιν τη γιάτρευε. Με το τζιν δεν γουργούριζε από την πείνα το στομάχι της και δεν πονούσαν από το κρύο τα σάπια της δόντια. Το τζιν την έκανε να μη σφαδάζει από το τσουξιμο κάθε φορά που ουρούσε. Είχε γνωρίσει πολλούς άντρες, μα μόνο το τζιν τής έδινε παρηγοριά. Μόνο το τζιν την ηρεμούσε, την έκανε να νιώθει γαλήνια.

Δεν έβλεπε μπροστά της από το μεθύσι μέσα στο σκοτεινό σοκάκι όταν, για άλλη μια φορά, έφερε την μποτίλια που κρατούσε στα χείλη της και τη στράγγιξε. Το οινόπνευμα λες και πήρε φωτιά μέσα της. Την έπιασε βήχας, η μποτίλια τής έπεσε κι έγινε θρύψαλα. Η Πόλι ξέσπασε σε βλαστήμιες.

Από κάπου μακριά, το ρολόι της Εκκλησίας του Χριστού σήμανε δύο φορές κι ο αχός του έφτασε μπουκωμένος από την ομίχλη στα αφτιά της. Η Πόλι ψαχούλεψε στην τσέπη της ζακέτας της κι έπιασε τα κέρματα που είχε. Πριν από δύο ώρες, βρισκόταν στην κουζίνα ενός υπνωτηρίου αστέγων στην οδό Θρόουλ και δεν είχε δεκάρα τσακιστή στην τσέπη. Το τσιράκι του ιδιοκτήτη την είχε πάρει είδηση, της είχε ζητήσει τις τέσσερις πένες που έπρεπε να δώσει για το κρεβάτι της, κι όταν αυτή δεν του τις έδωσε γιατί δεν είχε δεκάρα, την πέταξε στον δρόμο. Εκείνη βάλθηκε να τον βρίζει και να του φωνάζει να μη δώσει αλλού το κρεβάτι της. Θα του έφερνε τα λεφτά του – τρεις φορές τα είχε βγάλει εκείνη τη μέρα κι άλλες τόσες τα είχε πει.

«Να, βρε μπάσταρδε, τα έχω», μονολόγησε τώρα. «Δεν σου το 'πα πως θα τα 'βρισκα; Έχω τις τέσσερις σκατοπένες σου, έχω καβατζώσει και το πιτό μου».

Τα χρήματα και το τζιν τα είχε ψαρέψει από τις τσέπες ενός μεθύστακα που σερνόταν στη Χουαϊτσάπελ Ρόουντ. Επειδή στα σαράντα δύο της δεν μπορούσε πια να υπολογίζει στην ομορφάδα της –της έλειπαν δύο δόντια στη φάτσα και η μύτη της ήταν χοντρή και πλακουτσωτή–, είχε υποχρεωθεί να του κάνει μερικά έξτρα κόλπα. Το πλούσιο στήθος της στεκόταν ακόμα μια χαρά στη θέση του κι όταν του το μοστράρισε, ο μεθυσμένος το αποφάσισε και πήγε μαζί της. Εκείνη του ζήτησε πρώτα μια γουλιά από το τζιν του – το οινόπνευμα θα της έσφιγγε τον λαιμό και θα κουκούλωνε την μπόχα της μπίρας και των κρεμμυδιών που βρομούσε η ανάσα του. Έχοντας το μπουκάλι στο στόμα της, ξεκούμπωσε την καμιζόλα της κι όταν αυτός άρχισε να τη χουφτώνει, η Πόλι έχωσε το τζιν στην τσέπη της. Ο μεθυσμένος ήταν και άγαρμπος και αργός, και η γυναίκα ανακουφίστηκε όταν επιτέλους ξεμπέρδεψε μαζί της και ξεκουμπίστηκε τρικλίζοντας.

Όμως, Χριστέ μου, μπροστά στο τζιν τίποτα δεν φτουράει, συλλογίστηκε η Πόλι χαμογελώντας που είχε φανεί τόσο τυχερή. Να κραδαίνεις το μπουκάλι στο χέρι σου, να το κολάς στο στόμα και να νιώθεις το διαβολεμένο το οινόπνευμα να κυλάει μέσα σου και να σου καίει το λαρύγγι... Μπροστά σ' αυτό το πράγμα, τίποτα δεν έπιανε μπάζα! Κι εκείνο το μπουκάλι ήταν σχεδόν γεμάτο... Το χαμόγελό της έσβησε καθώς τώρα ήθελε κι άλλο. Έπινε όλη μέρα, κι ας ήξερε πόσο χάλια θα ήταν όταν θα περνούσε η επήρεια του αλκοόλ. Θα έτρεμε ολόκληρη, δεν θα σταματούσε να ξερνοβολάει και, το χειρότερο απ' όλα, φριχτά οράματα και μαυριδερά τέρατα θα ξεπετάγονταν από παντού και θα άρχιζαν να την κοροϊδεύουν και να τη δαγκώνουν όπου την έβρισκαν.

Η Πόλι σάλιωσε το χέρι της κι έστρωσε τα μαλλιά της. Έσφιξε τη λιγδιασμένη πουκαμιά της, την κούμπωσε, βγήκε απ' το σοκάκι και κατηφόρισε την Μπακς Ρόου, σιγοτραγουδώντας με την τσακισμένη της φωνή:

*Όταν η τύχη στραβομουτσουνιάζει,
η γρουσουζιά δεν φεύγει με τίποτα.
Βολέψου, λοιπόν, και στα πάνω και στα κάτω...*

Ξαφνικά, σταμάτησε. Τα μάτια της θόλωσαν κι ένα σιγανό βουητό σαν το πέταγμα της μέλισσας γέμισε το κεφάλι της. «Άρχισαν τα όργανα απ' το πιοτό», βόγκηξε. Σήκωσε τα χέρια της και τα κοίταξε. Έτρεμαν. Κούμπωσε μέχρι πάνω τη ζακέτα της και βάλθηκε να περπατάει πιο γρήγορα. Έπρεπε να βρει κι άλλο τζιν. Έτσι όπως βάδιζε με το κεφάλι κάτω, παραλίγο να πέσει πάνω σ' έναν άντρα που στεκόταν λίγα βήματα πιο 'κεί.

«Ανάθεμά σε!» φώναξε. «Από πού στο διάολο ξεφύτρωσες του λόγου σου;»

«Είσαι;» τη ρώτησε εκείνος.

«Όχι, μάγκα μου, δεν είμαι και πολύ σόι. Άντε καληνύχτα».

Έκανε να φύγει, αλλά εκείνος την άρπαξε απ' το μπράτσο. Η Πόλι σήκωσε το άλλο της χέρι να τον χτυπήσει, μα το βλέμμα της έπεσε σ' ένα γυαλιστερό σελίνι που κρατούσε ψηλά ο άντρας και της το έδειχνε.

«Άμα είναι έτσι, αλλάζει το πράμα», είπε. Το σελίνι του, μαζί με τις τέσσερις πένες που είχε ήδη στην τσέπη της η Πόλι, θα της εξασφάλιζαν μπόλικο πιοτό κι ένα κρεβάτι γι' απόψε, αύριο και μεθαύριο. Όσο σόι κι αν δεν ήταν, δεν γινόταν να αρνηθεί.

Χωρίς δεύτερη κουβέντα η Πόλι πήγε με τον πελάτη της αποκεί που είχε έρθει, ανάμεσα σε κάτι χαμοκέλες και ψηλές

τούβλινες αποθήκες. Ο άντρας προχωρούσε με μεγάλες δρασκελιές και η Πόλι αναγκαζόταν να τρέχει σχεδόν για να τον προλαβαίνει. Του έριξε μια ματιά κι είδε πως φορούσε ακριβά ρούχα. *Να δεις που αυτός θα χει και κανένα ρολόι της προκοπής στο τσεπάκι του*, σκέφτηκε. Θα φρόντιζε να βρει την ευκαιρία να του ψαχουλέψει τις τσέπες. Στο τέλος της Μπακς Ρόου, μπροστά σ' έναν στάβλο, εκείνος σταμάτησε απότομα.

«Όχι εδώ», διαμαρτυρήθηκε η Πόλι σουφρώνοντας τη μύτη της. «Πάμε μωρέ λίγο πιο κάτω, στο σιδεράδικο».

«Καλά είναι κι εδώ», αποκρίθηκε ο άντρας και την έσπρωξε πάνω σ' ένα φύλλο λαμαρίνας που χρησίμευε για πόρτα στον στάβλο.

Το πρόσωπό του γυάλιζε περίεργα μέσα στο σκοτάδι και τα μάτια του ήταν σκέτος πάγος. Η Πόλι ένιωσε ανακατωσούρα όσο κοίταζε εκείνα τα μάτια. *Χριστέ μου*, παρακάλεσε από μέσα της, *ας μην κάνω εμετό τώρα που μου έλαχε στην πλώρη μου ένα ολόκληρο σελίνι!* Ανάσανε βαθιά για να διώξει τη ναυτία και τότε στα ρουθούνια της ήρθε μυρωδιά αιθέριου ελαίου, ιδρώτα και κάτι άλλο... Τι ήταν; Τσάι! Για φαντάσου μωρέ!

«Άντε να το κάνουμε ντε», είπε κι ανασήκωσε τη φούστα της κοιτάζοντάς τον βαριεστημένα. Τα μάτια του άντρα έλαμπαν σαν λιμνούλες από μαύρο πετρέλαιο.

«Βρόμα...» της είπε.

«Δεν θέλω τέτοια λογάκια απόψε, γλύκα μου. Βιάζομαι κιόλας. Μπας και θες καμιά βοήθεια;»

Άπλωσε το χέρι της, αλλά εκείνος το απόδωξε απότομα.

«Πίστευες στ' αλήθεια ότι μπορούσες να μου κρυφτείς;» της είπε.

«Κοίτα να σου πω, ρε φίλε, θα με...» Η Πόλι δεν τελείωσε ποτέ τη φράση της. Ο άντρας τη γράπωσε από τον λαιμό και την κοπάνησε πάνω στη λαμαρίνα.

«Άσε με!» ούρλιαξε εκείνη και προσπάθησε να τον χτυπήσει. «Άσε με!» Ο άντρας την έσφιξε πιο δυνατά.

«Μας παράτησες», της είπε και τα μάτια του πέταξαν αστραπές μίσους. «Μας άφησες και μας έφαγαν τα ποντίκια».

«Σε παρακαλώ!» βόγκηξε η Πόλι. «Μη με πονάς. Δεν ξέρω τι μου λες για ποντίκια. Σου το ορκίζομαι...»

«Ψεύτρα».

Η Πόλι δεν είδε ποτέ το μαχαίρι, ούτε πρόλαβε να φωνάξει όταν χώθηκε στην κοιλιά της, στριφογύρισε μέσα της και την ξέσκισε. Όταν εκείνος το τράβηξε, η γυναίκα βόγκηξε κι ίσα που ακούστηκε. Κοίταξε τη λεπίδα με μάτια γουρλωμένα και με τα χείλη της να σχηματίζουν ένα σιωπηλό «Ω». Ακούμπησε τα χέρια στην πληγή της και ύστερα τα κοίταξε. Ήταν κατακόκκινα.

Σήκωσε το κεφάλι κι αντίκρισε την τρέλα μεταμορφωμένη σε άνθρωπο. Της ξέφυγε ένα απελπισμένο ουρλιαχτό γεμάτο τρόμο και τότε η λεπίδα καρφώθηκε στο λαρύγγι της. Τα γόνατα της Πόλι λύγισαν. Το σκοτάδι την τύλιξε και την τράβηξε μέσα σε μια πηχτή ομίχλη, πιο πηχτή κι από του Τάμεση, πιο μαύρη κι από τη λονδρέζικη νύχτα που ρούφηξε την ψυχή της.

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ

Το άρωμα από τα φύλλα του ινδικού τσαγιού –μαύρα, τραγανά, ελαιώδη– ήταν μεθυστικό. Από την εξάωροφη αποθήκη-αποβάθρα του Όλιβερ στη βόρεια όχθη του Τάμεση ξεχύνονταν τα αρώματα κι έφταναν μέχρι την Ολντ Στέαρς, μια παλιά πέτρινη σκάλα που ξεκινούσε από το φιδογυριστό λιθόστρωτο της Χάι Στριτ του Γουάπικ και κατέληγε στο ποτάμι. Το άρωμα του τσαγιού σκέπαζε τις μυρωδιές από τους γύρω μόλους: την ξινή οσμή της ποταμίσιας λάσπης, την αλμυρή του ποταμού και τα ανάκατα αρώματα της κανέλας, του πιπεριού και του μοσχοκάρυδου που ξεχύνονταν από τις αποθήκες των μπαχαρικών.

Η Φιόνα Φίνεγκαν έκλεισε τα μάτια και πήρε μια βαθιά ανάσα. «Ασάμ», μονολόγησε. «Η μυρωδιά παραείναι δυνατή για Νταρτζίλιγκ, αλλά και πολύ πλούσια για Ντούαρς».

Ο κύριος Μίντον, ο αρχιεργάτης του Μπάρτον, έλεγε πως είχε την καλύτερη μύτη στα τσάγια. Του άρεσε να δοκιμάζει τη Φιόνα κρατώντας μια χούφτα φύλλα τσαγιού κάτω από τη μύτη της και ζητώντας της να του πει τι είναι. Κι εκείνη το πετύχαινε πάντα.

Μύτη για τσάι, μπορεί. Χέρια όμως σίγουρα, συλλογίστηκε η Φιόνα, ανοίγοντας τα μάτια για να εξετάσει τα σκληρά από τη δουλειά χέρια της, με τα κατάμαυρα από τη σκόνη του τσαγιού νύχια. Η σκόνη αυτή χωνόταν παντού. Στα μαλλιά της. Στα αφτιά της. Μέσα στον γιακά της. Αναστενάζοντας, έτριψε τα δάχτυλά της στην άκρη της φούστας της. Τώρα μόνο είχε μπορέσει να καθίσει, από τις εξήμισι το πρωί που

είχε φύγει από την κουζίνα της μητέρας της για να βγει στους σκοτεινούς δρόμους του Χουαϊτσάπελ.

Είχε φτάσει στο εργοστάσιο στις εφτά παρά τέταρτο. Ο κύριος Μίντον την είχε προϋπαντήσει στην πόρτα και την είχε στρώσει αμέσως στη δουλειά, για να ετοιμάσει τενεκεδένια κουτάκια των 250 γραμμαρίων, να τα βρουν έτοιμα οι άλλες εργάτριες που θα έρχονταν σε λίγο. Αυτοί που ετοίμαζαν τα χαρμάνια στους επάνω ορόφους είχαν αναμείξει δύο τόνους Ερλ Γκρέι την προηγούμενη μέρα, που έπρεπε να συσκευαστούν σε πακέτα μέχρι το μεσημέρι. Πενήντα πέντε κορίτσια είχαν στη διάθεσή τους πέντε ώρες για να συσκευάσουν οχτώ χιλιάδες τενεκεδένια κουτάκια. Αυτό σήμαινε ότι έπρεπε να ετοιμάζουν ένα κουτί κάθε δύο λεπτά. Μόνο που ο κύριος Μίντον θεωρούσε ότι τα δύο λεπτά ήταν πάρα πολλά, κι έτσι πήγαινε και στεκόταν πίσω από καθεμιά κοπέλα με τη σειρά, χρονομετρώντας την, πιέζοντάς την, ντροπιάζοντάς τη. Για να κερδίσει μερικά δευτερόλεπτα παραγωγής.

Τα Σάββατα δούλευαν τη μισή μέρα, που ωστόσο τους φαινόταν ατέλειωτη. Ο κύριος Μίντον πίεζε ασφυκτικά όλες τις κοπέλες. Η Φιόνα ήξερε πως δεν έφταιγε αυτός, ακολουθούσε απλώς τις εντολές του Μπάρτον. Υποψιαζόταν ότι ο εργοδότης της εκνευριζόταν που έδινε μισή μέρα ρεπό στις εργάτριές του κι έτσι τις έκανε να υποφέρουν γι' αυτό. Τα Σάββατα δεν έκαναν διάλειμμα και η Φιόνα έπρεπε να περάσει στο πόδι πέντε ατέλειωτες ώρες. Αν ήταν τυχερή, τα πόδια της μούδιαζαν. Αν όχι, την πονούσαν μ' έναν βαθύ, βουβό πόνο που άρχιζε από τους αστραγάλους κι ανέβαινε μέχρι την πλάτη της. Χειρότερη όμως κι από την ορθοστασία ήταν η ανιαρή, πάντα ίδια δουλειά που έκανε: κόλλα την επικέτα στο κουτί, ζύγισε το τσάι, γέμισε το κουτί, σφράγισέ το, βάλ' το στο κιβώτιο – και πάλι απ' την αρχή. Τούτη η μονοτονία προκαλούσε πραγματική αγωνία σ' ένα πνεύμα λαμπερό

όσο της Φιόνα, κι υπήρχαν μέρες –να, όπως η σημερινή– που νόμιζε πως θα τρελαθεί, πως δεν θα ξεφύγει ποτέ απ’ αυτή τη δουλειά, κι αναρωτιόταν μήπως όλες της οι θυσίες κι όλα της τα σχέδια πήγαιναν χαμένα.

Τράβηξε τις φουρκέτες από τον χοντρό κότσο της και τίναξε πίσω τα μαλλιά της. Έλυσε τα κορδόνια από τα μπουτάκια της, τα κλότσησε πέρα, έβγαλε τις κάλτσες της και τέντωσε μπροστά τα μακριά της πόδια. Πονούσαν ακόμα από την ορθοστασία κι ο ποδαρόδρομος βέβαια δεν τα είχε ανακουφίσει καθόλου. Στο μυαλό της ήρθαν τα λόγια της μητέρας της: «Αν είχες κουκούτσι μυαλό, παιδί μου, θα γύριζες ίσια στο σπίτι να ξεκουραστείς, δεν θα έτρεχες στο ποτάμι».

Να μην έρθει στο ποτάμι; Κοίταξε με θαυμασμό τον ασημένιο Τάμεση που άχνιζε κάτω από τον αυγουσιτιάτικο ήλιο. Πώς μπορούσε να του αντισταθεί; Ζωηρά κυματάκια έσκαγαν στη βάση της Ολντ Στέαρς και την πιτσιλούσαν. Τα κοίταζε καθώς έρχονταν προς το μέρος της και φανταζόταν πως το ποτάμι ήθελε να της αγγίξει τα δάχτυλα, να ανέβει στους αστραγάλους της, να την πάρει στα κύματά του και να την ταξιδέψει μαζί του. Μακάρι να μπορούσε να πάει...

Καθώς κοίταζε το νερό, η Φιόνα ένιωσε να καταλαγιάζει η κούραση που είχε σχηματίσει μαύρους κύκλους κάτω από τα γαλανά της μάτια κι έκανε το νεαρό κορμί της να λυγίζει από την ορθοστασία, και στη θέση της να έρχεται ένας αιχμηρός ενθουσιασμός. Το ποτάμι τη ζωντάνευε. Ο κόσμος έλεγε ότι η καρδιά του Λονδίνου βρισκόταν στο Σίτι, το κέντρο του εμπορίου και της διοίκησης. Αν ήταν αλήθεια, τότε τούτο το ποτάμι ήταν η βασική αρτηρία του, το αίμα που του χάριζε ζωή. Και η καρδιά της Φιόνα αναπήδησε ενθουσιασμένη απ’ την ομορφιά του Τάμεση.

Οτιδήποτε ήταν συναρπαστικό στον κόσμο ολόκληρο, βρισκόταν εκεί μπροστά της. Τα πλοία που έρχονταν απ’ όλες τις

άκρες της αυτοκρατορίας κι ανέβαιναν το ποτάμι φορτωμένα εμπορεύματα, τη γέμιζαν θαυμασμό. Εκείνο το απόγευμα ο Τάμεσης είχε πολλή κίνηση. Μικρά σκάφη και μεγάλες βάρκες πηγαινόφερναν κόσμο από τα πλοία που ήταν αραγμένα στο κέντρο του ποταμού. Ένα βαρύ ατμόπλοιο ανάγκαζε τα μικρότερα σκάφη να κάνουν στην μπάντα καθώς τραβούσε για το αγκυροβόλιό του. Μια караβοτσακισμένη τράτα που γύριζε από ψάρεμα μπακαλιάρου στη Βόρεια Θάλασσα τραβούσε κατά το Μπιλιγκσκέιτ. Μαούνες και φορηγίδες ανεβοκατέβαιναν το ποτάμι κουβαλώντας φορτία στις αποβάθρες: έναν τόνο μοσχοκάρυδο εδώ, σακιά με καφέ εκεί. Βαρέλια με μελάσα. Μαλλί, κρασί και ούισκι. Μπάλες καπνό. Αμέτρητες κάσες με τσάι.

Παντού έβλεπες εμπόρους να στέκουν στους μόλους, να συζητάνε με τους καπετάνιους τους, να περπατούν ανάμεσα σε κιβώτια, βαρέλια και δέματα, επιθεωρώντας τα. Ήταν άνθρωποι με ζωηρό βήμα και αυτοκρατορικό ύφος που έρχονταν από το Σίτι μόλις έφταναν τα καράβια τους. Έρχονταν με άμαξες, κρατούσαν φιγουράτα μπαστούνια κι άνοιγαν τα χρυσά ρολόγια τους με κάτι χέρια τόσο φίνα και κατάλευκα, που η Φιόνα δυσκολευόταν να πιστέψει πως ήταν αντρικά. Φορούσαν ψηλά καπέλα και φράκα, και τους ακολουθούσαν κατά πόδας οι γραμματικοί τους, κουβαλώντας κατάστιχα στα οποία κατέγραφαν συνοφρυωμένοι τα πάντα. Αληθινοί αλχημιστές αυτοί οι άνθρωποι. Έπαιρναν πρώτες ύλες, ακατέργαστες, και τις μετέτρεπαν σε χρυσάφι. Και η Φιόνα αποθymούσε να γίνει όμοιά τους.

Δεν την ένοιαζε που τα κορίτσια υποτίθεται πως δεν ανακατώνονται στις μπιζνες, ιδίως τα κορίτσια από τους ντόκους, όπως της θύμιζε διαρκώς η μητέρα της. Τα κορίτσια των ντόκων μάθαιναν να μαγειρεύουν, να ράβουν και να κρατάνε το νοικοκυριό, για να μπορέσουν έτσι να βρουν έναν άντρα που θα

τα φρόντιζε, τουλάχιστον όσο κι ο πατέρας τους. «Ανοησίες» αποκαλούσε τις ιδέες της η μητέρα της και τη συμβούλευε να περνάει περισσότερο χρόνο στην κουζίνα παρά στο ποτάμι. Ο μπαμπάς της όμως δεν θεωρούσε ανόητα τα όνειρά της. «Πρέπει να έχουμε όνειρα, Φι», της έλεγε. «Τη μέρα που θα πάψεις να έχεις όνειρα, θα είναι σαν να μπαίνεις μόνη σου στον τάφο».

Χαμένη στη μαγεία του ποταμού, η Φιόνα δεν άκουσε τα βήματα που πλησίαζαν στην κορυφή της σκάλας. Ούτε αντιλήφθηκε τον νεαρό που στάθηκε και την κοίταζε χαμογελαστός, απολαμβάνοντας για λίγο την ομορφιά της, τη λεπτή κι ευθυτενή κορμοστασιά της που ακουμπούσε στα χορταριασμένα σκαλοπάτια.

«Κούκου!» φώναξε απαλά ο νέος.

Η Φιόνα γύρισε και το πρόσωπό της φωτίστηκε βλέποντάς τον. Εξαφανίστηκε στη στιγμή η αποφασιστικότητα που σκλήραινε κάπως τα χαρακτηριστικά της κι έκανε τις γειτόνισσες να τη σχολιάζουν πάντα και να λένε πως ένα δυνατό πρόσωπο σημαίνει δυνατή θέληση – και δυνατή θέληση σημαίνει μπελάδες, μια που δεν αρέσει στα αγόρια.

Τούτο το αγόρι πάντως έδειχνε να μη νοιάζεται για τη δυναμικότητά της. Του άρεσε, όπως του άρεσαν και τα γυαλιστερά μαύρα μαλλιά της που έφταναν ως τη μέση της και τα μάτια της που πέταγαν γαλάζιες σπίθες σαν ζαφείρια.

«Νωρίς ήρθες, Τζο», του είπε η Φιόνα.

«Ναι», αποκρίθηκε εκείνος και ήρθε να καθίσει δίπλα της. «Τελειώσαμε νωρίς στο Σπίταλφιλντς με τον μπαμπά. Ο μανάβης είναι άρρωστος, έχει γρίπη, και δεν γκρίνιαξε που φύγαμε πιο νωρίς. Κι έτσι, έχω δικές μου τις επόμενες δύο ώρες. Ορίστε», πρόσθεσε και της έδωσε ένα λουλούδι. «Το βρήκα καθώς ερχόμουν».

«Ένα τριαντάφυλλο!» φώναξε εκείνη. «Σ' ευχαριστώ!» Τα τριαντάφυλλα ήταν ακριβά, δεν μπορούσε να τα αγοράζει

συχνά. Χάιδεψε το μάγουλό της με τα κατακόκκινα πέταλά του και το στερέωσε πίσω από το αφτί της. «Λοιπόν, πόσα έχουμε μαζέψει με τα σημερινά;» ρώτησε.

«Δώδεκα λίρες, ένα σελίνι κι έξι πένες».

«Βάλε κι αυτό», είπε η Φιόνα βγάζοντας ένα νόμισμα από την τσέπη της. «Έτσι θα έχουμε δώδεκα και δύο».

«Σου περισσεύει; Δεν πιστεύω να μην έφαγες πάλι, ε;»

«Όχι».

«Σοβαρά, Φι, θα θυμώσω αν το 'χεις κάνει...»

«Όχι, σου είπα!» και, για να μην εκνευριστεί, άλλαξε θέμα.

«Σε λίγο θα έχουμε δεκαπέντε λίρες, μετά είκοσι και ύστερα είκοσι πέντε. Τελικά θα τα καταφέρουμε, ε;»

«Και βέβαια. Έτσι που πάμε, σ' έναν χρόνο θα έχουμε τις είκοσι πέντε λίρες μας. Αρκετά λεφτά για νοίκι τριών μηνών και για τις πρώτες προμήθειες».

«Ένας ολόκληρος χρόνος... Πότε θα περάσει;»

«Θα περάσει γρήγορα, αγάπη μου», της είπε ο Τζο και της έσφιξε το χέρι. «Και ύστερα από έξι μήνες, αφού θα έχουμε ανοίξει το μαγαζί μας, θα έχουμε τόσο πολλά λεφτά που θα ανοίξουμε κι άλλο. Και ύστερα κι άλλο, μέχρι να κάνουμε ολόκληρη αλυσίδα. Θα βγάλουμε λεφτά με το τσουβάλι, σου λέω».

«Θα γίνουμε πλούσιοι!» είπε και η Φιόνα και το πρόσωπό της έλαμψε ξανά.

Ο Τζο γέλασε.

«Όχι αμέσως. Κάποια μέρα όμως θα γίνουμε. Σου το υπόσχομαι».

Η Φιόνα αγκάλιασε τα γόνατά της και τα έσφιξε στο στήθος της χαμογελώντας. *Ένας χρόνος δεν είναι da τόσο μεγάλο διάστημα, συλλογίστηκε. Ιδίως αν σκεφτείς πόσο καιρό συζητάμε για το μαγαζί μας.*

Από παιδιά το μελετούσαν αυτό το μαγαζί. Και δύο χρόνια πριν, είχαν αρχίσει να κάνουν οικονομίες, βάζοντας τα λεφτά

σ' ένα παλιό τενεκεδένιο κουτί από κακάο που έκρυβε κάτω απ' το κρεβάτι του ο Τζο. Σ' εκείνο το τενεκεδάκι έμπαιναν τα πάντα: μεροκάματα, δώρα γενεθλίων και Χριστουγέννων, χρήματα που έβγαζαν από θελήματα, ακόμα κι οι πεντάρες που έβρισκαν πού και πού στον δρόμο. Και τώρα, είχαν δώδεκα λίρες και δύο σελίνια. Μια περιουσία.

Με τη φαντασία τους είχαν φτιάξει την εικόνα του μαγαζιού τους, στολίζοντάς το και βελτιώνοντάς το, μέχρι που αυτή η εικόνα είχε γίνει τόσο αληθινή, ώστε να αρκεί να κλείσει τα μάτια της η Φιόνα για να δει το μαγαζί της και να μυρίσει το τσάι μέσα στα κασόνια. Ένωθε την αφή του δρυίνου πάγκου κάτω από το χέρι της κι άκουγε το μπρούντζινο κουδουνάκι της πόρτας να χτυπάει όποτε έμπαιναν πελάτες. Θα ήταν ένα φωτεινό και πεντακάθαρο μαγαζί, όχι καμιά σκοτεινή τρύπα. Αληθινό κουκλί θα ήταν, με βιτρίνες τόσο όμορφες, που ο κόσμος θα σταματούσε να τις χαζέψει. «Η παρουσίαση είναι το παν», έλεγε πάντα ο Τζο. «Αυτή είναι που φέρνει τους πελάτες».

Το μαγαζί θα πετύχαινε αμέσως, το ήξερε η Φιόνα. Γιος πλανόδιου μικροπωλητή, ο Τζο ήξερε τα πάντα για τις πωλήσεις. Είχε μεγαλώσει μέσα σε μια χειράμαξα και τον πρώτο χρόνο της ζωής του τον πέρασε σ' ένα καλάθι ανάμεσα σε γογγύλια και πατάτες. Πριν καν μάθει να λέει το όνομά του, ήξερε να φωνάζει «Εδώ ο ωραίος μαϊντανός!» Με τις γνώσεις του και την εργατικότητα και των δυο τους, αποκλείεται να μην πετύχαιναν.

Ένα μαγαζί δικό μας, ολόδικό μας, συλλογίστηκε η Φιόνα κοιτάζοντας τον Τζο. Το βλέμμα της χάιδεψε το πρόσωπό του απολαμβάνοντας την κάθε λεπτομέρεια: το δυνατό του σαγόνι, τα ξανθωπά του γένια, τη μικρή ουλή πάνω από το μάτι του. Ήξερε κάθε του γραμμή, κάθε του ρυτίδα. Ο Τζο Μπρίστοου ήταν ανέκαθεν κομμάτι της ζωής της και θα 'μενε

για πάντα. Εκείνη κι ο Τζο είχαν μεγαλώσει στο ίδιο σοκάκι, τα σπίτια τους ήταν δίπλα δίπλα. Από παιδιά έπαιζαν μαζί, τριγύριζαν στο Χουαϊτσάπελ μαζί, παρηγορούσαν ο ένας τον άλλον. Από παιδιά μοιράζονταν τις δεκάρες και τις λιχουδιές τους – τώρα πια και τα όνειρά τους. Σε λίγο θα μοιράζονταν και τη ζωή τους. Θα παντρεύονταν οι δυο τους. Όχι αμέσως βέβαια. Η Φιόνα ήταν δεκαεφτά χρόνων μόνο, κι ο πατέρας της έλεγε πως ήταν μικρή ακόμα. Του χρόνου όμως θα γινόταν δεκαοχτώ κι ο Τζο είκοσι, και θα είχαν λεφτά στην άκρη και σπουδαίες προοπτικές.

Η Φιόνα σηκώθηκε και πήδηξε από τα σκαλιά στην πλάκα από κάτω της. Το κορμί της παλλόταν ολόκληρο από ενθουσιασμό. Έτρεξε στην ακροποταμιά, γέμισε τη χούφτα της χαλίκια και τα πέταξε στο νερό, όσο πιο μακριά μπορούσε. Και ύστερα στράφηκε στον Τζο, που την παρακολουθούσε.

«Μια μέρα θα γίνουμε μεγάλοι σαν όλους αυτούς!» φώναξε ανοίγοντας διάπλατα τα χέρια της. «Πιο μεγάλοι από τους Χουαϊτ και τους Σένσμπερι. Πιο μεγάλοι κι από του Χάροντς ακόμα». Στάθηκε για μερικές στιγμές, σαρώνοντας με το βλέμμα τις αποθήκες και τις αποβάθρες δεξιά κι αριστερά της. Αν την έβλεπες εκείνη τη στιγμή, θα έλεγες πως είναι ένα κοριτσάκι σαν κλαράκι που στέκεται στην ακροποταμιά βουτώντας την άκρη της φούστας του στη λάσπη. Ο Τζο όμως έβλεπε στην έκφρασή της τη δύναμη που της χάριζε η φιλοδοξία. Την έβλεπε σε κάθε της χειρονομία, στον τρόπο που τίναξε μπροστά το σαγόνι της, στα σκληρά από τη δουλειά χέρια της που σφίγγονταν σαν να ήταν έτοιμη να γρονθοκοπήσει κάποιον.

«Θα γίνουμε τόσο μεγάλοι», συνέχισε η κοπέλα, «που όλοι οι έμποροι του ποταμού θα τσακίζονται ποιος να μας πρωτοπουλήσει τα εμπορεύματά του. Θα έχουμε δέκα μαγαζιά στο Λονδίνο... όχι, είκοσι. Κι άλλα σ' όλη τη χώρα... στο Λιντς, στο Λίβερπουλ. Στο Μπράιτον, στο Μπρίστολ, στο Μπέρμιγχαμ».

Σταμάτησε απότομα, καθώς το βλέμμα του Τζο την έκανε να ντραπεί. «Γιατί με κοιτάζεις έτσι;» τον ρώτησε.

«Γιατί είσαι πολύ αλλόκοτο κορίτσι».

«Δεν είμαι!»

«Είσαι. Είσαι η πιο φλογερή κοπελιά που έχω δει στη ζωή μου. Πιο ορμητική κι από τα περισσότερα αγόρια που ξέρω». Ο Τζο ακούμπησε πίσω, στους αγκώνες του, και τη ζύγιασε με το βλέμμα. «Τελικά, μπορεί να μην είσαι κορίτσι αλλά μεταμφιεσμένο αγόρι».

Η Φιόνα μόρφασε.

«Μπορεί. Δεν έρχεσαι εδώ να δεις;»

Ο Τζο σηκώθηκε και η Φιόνα στράφηκε κι έτρεξε παιχνιδιάρικα μακριά. Ο θόρυβος των χαλικιών πίσω της την έκανε να καταλάβει ότι εκείνος είχε πηδήξει στην όχθη και την κυνηγούσε. Κι άφησε ένα τσιριχτό γέλιο καθώς ένιωσε τα χέρια του να την αρπάζουν.

«Πάντως, τρέχεις σαν κορίτσι», είπε ο Τζο, την τράβηξε κοντά του κι έκανε πως επιθεωρεί το πρόσωπό της. «Κι είσαι, νομίζω, κι αρκετά όμορφη, σαν κορίτσι».

«Νομίζεις;»

«Μμμ... Μπορεί να κάνω και λάθος. Στάσου να βεβαιωθώ».

Η Φιόνα ένιωσε τα δάχτυλά του να χαϊδεύουν το μάγουλό της. Απαλά, την έπιασε από το σαγόνι και τη φίλησε ανοίγοντας τα χείλη της με τη γλώσσα του. Έκλεισε τα μάτια της κι αφέθηκε να απολαύσει το φιλί του. Ήξερε πως δεν έπρεπε να το κάνει αυτό πριν παντρευτούν. Ο πατήρ Ντίγκαν θα την έβαζε να πει ένα ολόκληρο ροζάριο προσευχές όταν θα του το έλεγε στην εξομολόγηση κι ο μπαμπάς της, έτσι και το μάθαινε, θα την έγδερνε ζωντανή. Μα, πόσο υπέροχα ήταν τα χείλη του Τζο! Και η γλώσσα του ήταν σαν βελούδο και η μυρωδιά του ήταν γλυκιά σαν τον απογευματινό ήλιο που τους ζέστει. Χωρίς να το καταλάβει, ανασηκώθηκε στα

ακροδάχτυλα, τον αγκάλιασε από τον λαιμό και του ανταπέδωσε το φιλή. Δεν υπήρχε κάτι πιο υπέροχο από αυτό το αγκάλιασμά τους, από την αίσθηση του κορμιού του να πιέζει το δικό της, τα χέρια του να τη σφίγγουν.

Γιουχαΐσματα και κοροϊδευτικά νιαουρίσματα τους διέκοψαν. Μια μαούνα είχε βγει από την πύλη των ντόκων του Λονδίνου και περνούσε μπροστά τους με το πλήρωμά της να απολαμβάνει το θέαμα.

Κατακόκκινη, η Φιόνα τράβηξε τον Τζο πίσω από κάτι κολόνες και περίμεναν εκεί μέχρι να περάσει η μαούνα. Το ρολόι μιας εκκλησίας σήμανε την ώρα. Η Φιόνα έπρεπε να γυρίσει στο σπίτι, να βοηθήσει τη μητέρα της με το φαγητό, κι ο Τζο είχε να πάει στην αγορά. Ύστερα από ένα τελευταίο φιλή επέστρεψαν στην Ολντ Στέαρς. Η κοπέλα ανέβηκε τα σκαλιά για να ξαναφορέσει τις κάλτσες και τα μποτάκια της.

Όταν ετοιμάστηκε, έριξε μια τελευταία ματιά στο ποτάμι. Θα περνούσε μια βδομάδα μέχρι να μπορέσει να ξανάρθει εδώ. Μια βδομάδα με εγερτήριο από τα μαύρα μεσάνυχτα, δουλειά στου Μπάρτον κι επιστροφή στο σπίτι όπου την περίμεναν ένα σωρό δουλειές. Μα δεν την πείραζε. Τίποτα δεν την πείραζε: κάποια μέρα, θα τα άφηνε όλα πίσω της.

Κυματάκια σχηματίστηκαν στην επιφάνεια του νερού, που γέμισε λευκούς αφρούς. Τα κύματα χόρευαν. Της φαντασίας της ήταν, ή το ποτάμι χόρευε ενθουσιασμένο για λογαριασμό της – για λογαριασμό τους; Γιατί όχι; Η Φιόνα χαμογέλασε. Είχε τον Τζο, είχε δώδεκα λίρες, δύο σελίνια κι ένα όνειρο. Ποιος νοιάζεται για τον Μπάρτον και τους βρομερούς δρόμους του Χουαϊτσάπελ; Σ' έναν χρόνο ο κόσμος ολόκληρος θα ήταν δικός τους, εκείνης και του Τζο. Μπορούσαν να καταφέρουν τα πάντα.

«Πάντι! Πάντι, τι ώρα είναι;» ρώτησε τον άντρα της η Κέιτ Φίνεγκαν.

«Ε;» έκανε εκείνος χωρίς να σηκώσει το κεφάλι από την εφημερίδα του.

«Τι ώρα είναι, Πάντι!» επανέλαβε εκείνη ανυπόμονα, συνεχίζοντας να ανακατώνει κάτι μέσα σ' ένα μεγάλο κίτρινο μπολ.

«Μόλις με ρώτησες, Κέιτ αγάπη μου», αποκρίθηκε εκείνος. Αναστέναξε κι έβγαλε από την τσέπη του ένα ταιλαιω-
ρημένο ασημένιο ρολόι. «Δύο ακριβώς».

Συνοφρυωμένη, η Κέιτ κοπάνησε το συρμάτινο χτυπη-
τήρι στο χείλος του μπολ, τινάζοντας σταλαγματιές χυλό
στο χρώμα της κρέμας, και ύστερα το πέταξε στον νεροχύτη.
Πήρε ένα πιρούνι και τρύπησε τα τρία παιδάκια που τηγα-
νίζονταν πάνω στη στόφα. Ζουμί τοιτσιριστό χύθηκε από
μέσα τους. Η Κέιτ έβγαλε τα παιδάκια, τα ακούμπησε σ' ένα
πιάτο και τα έβαλε στον θερμοθάλαμο της στόφας, δίπλα σ'
ένα δοχείο με σάλτσα κρεμμυδιού. Πήρε μια αρμαθιά λου-
κάνικα, τα έκοψε κομματάκια και τα έριξε στο τηγάνι. Και
καθώς άρχισαν να τηγανίζονται, πήγε και κάθισε απέναντι
στον άντρα της.

«Πάντι...» είπε και χτύπησε ελαφρά το χέρι της στο τρα-
πέζι. «Πάντι!»

Εκείνος σήκωσε το κεφάλι από την εφημερίδα και κοίταξε
τα μεγάλα πράσινα μάτια της γυναίκας του.

«Μάλιστα, Κέιτ. Τι είναι, Κέιτ;»

«Πρέπει να πας να τους μαζέψεις. Δεν γίνεται να έρχονται
όποτε τους καπνίσει κι εσύ να κάθεσαι και να τους περιμένεις
για να φας. Κι εγώ να μην ξέρω πότε να βάλω να τηγανίσω το
κουρκούτι».

«Θα έρθουν από στιγμή σε στιγμή. Ξεκίνα το φαγητό εσύ.
Αν έχει κρυώσει όταν έρθουν, κακό του κεφαλιού τους».

«Δεν είναι μόνο το φαγητό», του ομολόγησε η Κέιτ. «Δεν μ' αρέσει να τριγυρίζουν στους δρόμους μ' όλα αυτά τα φονικά που γίνονται».

«Μα πιστεύεις πως ο φονιάς του Χουαϊτόαπελ τριγυρίζει μέρα-μεσημέρι; Ή θα αρρείς πως θα τα βάλει μ' ένα γεροδεμένο αγόρι σαν τον Τσάρλι; Ο Θεός να τον βοηθήσει αν κάνει κάτι τέτοιο! Ύστερα από δύο λεπτά θα φωνάζει εκείνος βοήθεια, έτσι και τον αρπάξει το αγόρι μας. Όσο για τη Φιόνα, θυμάσαι τι έγινε όταν εκείνος ο αλήτης ο Σιντ Μαλόουν προσπάθησε να τη στριμώξει σ' ένα σοκάκι; Του άστραψε μια στη μύτη και του την έσπασε η κοπελιά μας! Κι ας ήταν η μισή από δαύτον».

«Ναι, μα...»

«Άσ' τα αυτά και στάσου να σου διαβάσω ένα άρθρο για τον Μπεν Τίλετ, εκείνο το παλικάρι από το σωματείο που προσπαθεί να οργανώσει τους εργάτες στις αποθήκες τσαγιού».

Η Κέιτ κοίταξε επιτιμητικά τον άντρα της. Ακόμα κι αν του έλεγε πως είχε αρπάξει φωτιά το σπίτι τους, εκείνος θα αντιδρούσε με τον ίδιο τρόπο. Αυτή όμως δεν ήθελε να ακούσει τι έγραφε η εφημερίδα. Οι κουβέντες για τα σωματεία την τάραζαν. Οι κουβέντες για απεργίες την τρομοκρατούσαν. Μ' έναν άντρα, τέσσερα παιδιά κι έναν νοικάρη που έπρεπε να ταΐζει, μόλις που τα 'φερνε βόλτα. Αν γινόταν απεργία, θα πεινούσαν. Και σαν να μην έφτανε αυτό, είχαν κι εκείνο τον δολοφόνο που τριγύριζε εδώ κι εκεί. Το Χουαϊτόαπελ πάντα ήταν σκληρή γειτονιά, ένα ανακάτωμα από ντόπιους Κόκνι, Ιρλανδούς, Πολωνούς, Ρώσους, Κινέζους, που όλοι τους γύριζαν με τις γροθιές σφιγμένες για καβγά. Κανείς δεν ήταν ματωμένος εκεί πέρα κι οι περισσότεροι δούλευαν σκληρά. Πολλοί έπιναν εξίσου σκληρά. Γίνονταν αρκετά εγκλήματα, μα τα περισσότερα ήταν κλοπές και διαρρήξεις. Πού και πού σκοτωνόταν και κάποιος σε κάνα καβγά, αλλά ποτέ, κανείς,

δεν είχε κάνει τέτοιο πράγμα, να σφάζει και να τεμαχίζει γυναίκες.

Κι ενώ ο Πάντι εξακολουθούσε να διαβάζει, η Κέιτ σηκώθηκε κι ανακάτεψε τα λουκάνικα που τηγανίζονταν μέσα σ' ένα παχύ στρώμα από χυμούς και λίπος. Πήρε το μπολ με το κουρκούτι και το άδειασε στο τηγάνι, κουκουλώνοντάς τα. Χαμογέλασε. Το είχε πετύχει το κουρκούτι, θα ροδοκοκκίνιζε. Το κόλλο ήταν να του βάζεις ένα φλιτζάνι μπίρα αντί για νερό. Βάλθηκε να κάνει πουρέ τις πατάτες που είχε βράσει, μα την ίδια στιγμή άκουσε την μπροστινή πόρτα να ανοιγοκλείνει και τα βήματα της κόρης της, γοργά κι ανάλαφρα, να ακούγονται στον διάδρομο.

«Γεια σου, μαμά. Γεια σου, μπαμπά», είπε κεφάτα η Φιόνα και πήγε να βάλει το βδομαδιάτικό της –μείον έξι πένες– σ' ένα τενεκεδένιο κουτί στο ράφι του τζακιού.

«Γεια σου, αγάπη μου», της απάντησε η μητέρα της, κι ο Πάντι γρύλισε έναν χαιρετισμό πίσω από την εφημερίδα του.

Η Φιόνα πήρε μια ποδιά κι όπως την έδενε, πήγε να δει την αδελφή της την Εϊλίν που, μωρό ακόμα, κοιμόταν σ' ένα καλάθι δίπλα στο τζάκι, και τον τετράχρονο αδελφό της τον Σέιμους που, καθισμένος σ' ένα χαλάκι, έπαιζε στρατιωτάκια με κάτι μανταλάκια. Η κοπέλα έσκυψε και του 'σκάσε ένα φιλί.

«Δώσ' μου κι εσύ ένα φιλάκι, Σέιμι», του είπε.

Το αγοράκι, κοκκινομάλλικο και άτακτο, κόλλησε τα χείλη του στο μάγουλό της κι έκανε δυνατά «πρρρ!»

«Αχ, Σέιμι!» φώναξε η Φιόνα σκουπίζοντας το μάγουλό της από τα σάλια του. «Ποιος σ' έμαθε να τα κάνεις αυτά;»

«Ο Τσάρλι!»

«Εμ, βέβαια, ποιος άλλος... Τι θέλεις να κάνω, μαμά;»

«Κόψε το ψωμί, στρώσε το τραπέζι, βάλε για τσάι και φέρε στον μπαμπά την μπίρα του».

Η Φιόνα έπιασε δουλειά.

«Τι νέα έχουμε, μπαμπά;» ρώτησε.

Ο πατέρας της χαμήλωσε την εφημερίδα του.

«Τα μέλη του σωματείου αυξάνονται κάθε μέρα. Σε λίγο θα έρθουν και τα παιδιά του Γουάπινγκ. Πριν τελειώσει ο χρόνος θα έχουμε απεργία. Άκου με που σου το λέω. Τα σωματεία θα σώσουν τους εργάτες».

«Και πώς θα το κάνουν αυτό; Δίνοντάς μας μια δεκάρα την ώρα παραπάνω, για να πεθαίνουμε αργά αργά από την πείνα, αντί να πεθάνουμε μια κι έξω;»

«Μην αρχίζεις, Φιόνα...» την προειδοποίησε η μητέρα της.

«Ωραία συμπεριφορά», είπε ο Πάντι. «Εκείνος ο Τζο Μπρίστοου είναι που σου βάζει τέτοιες ιδέες. Μα τέτοιοι είναι όλοι αυτοί οι γυρολόγοι. Σκίζουνται για την ανεξαρτησία τους και δεν δίνουν δεκάρα για την υπόλοιπη τάξη τους».

«Δεν χρειάζομαι τον Τζο για να μου βάζει ιδέες. Αρκετές δικές μου ιδέες έχω, ευχαριστώ. Και δεν είμαι κατά των σωματείων. Μόνο που προτιμώ να τα καταφέρω μόνη μου. Όποιος περιμένει από τα αφεντικά να συμφωνήσουν με μια χούφτα κουρελήδες συνδικαλιστές, θα πρέπει να περιμένει πολύ καιρό».

Ο Πάντι κούνησε το κεφάλι.

«Θα έπρεπε να γραφτείς κι εσύ», της είπε. «Να πληρώνεις τη συνδρομή σου, ώστε να πηγαίνει ένα μέρος του μισθού σου για το κοινό καλό. Αλλιώς, γίνεσαι ίδια με τα αφεντικά».

«Δεν είμαι σαν αυτούς, μπαμπά!» φώναξε φουντωμένη η Φιόνα. «Σηκώνομαι και τρέχω κάθε μέρα στη δουλειά σαν εσένα. Πιστεύω ότι αξίζει καλύτερη ζωή στους εργαζόμενους. Ασφαλώς και το πιστεύω. Μόνο που δεν είμαι διατεθειμένη να κάθομαι και να περιμένω τον Μπεν Τίλετ να μου φτιάξει τη ζωή».

«Φιόνα, πρόσεχε τα λόγια σου!» τη μάλωσε η Κέιτ κοιτάζοντας το κουρκούτι της. Εκείνη όμως συνέχισε απτόητη.